

DIVADELNÍ NOVINY

1. Tannhäuser On The Road

16.05.2023 Divadelní noviny - Josef Herman

strana: 5 rubrika: Kritika

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** divadlo; moravskoslezské; Národní; NDM; opeře; operní; Ostrava; ostravské

Romantickou operu o pěvci Tannhäuserovi otevřel Richard Wagner při drážďanské premiéře v roce 1845 velkou předehrou, vlastně symfonickou básní předjímající svár mezi smyslností a duchovnem, mezi bohem a peklem, o němž je **operní** příběh Tannhäusera. V **ostravské opeře** sáhli po tzv. vídeňské verzi z roku 1875, ale předehru nechali původní a škrtili vstupní scénu, která z předehry přímo vycházela. Posílili tím zřetelné téma inscenace, a sice relativizování oněch dvou jen zdánlivě nekompromisních protipólů, ve skutečnosti se přece lidské žití vždycky ubíralo a ubírá mezi nebem a peklem, dobrem a zlem. Původní předehra je nádherná kontemplativní i dramatická hudba, v níž oba principy mají stejnou důležitost, žádný z nich nemá navrch, a právě jejich propojením vzniká fascinující poslechový zážitek. Zároveň hned zkraje ostravský orchestr pečlivě a především k emocím vedený Markem Šedivým prokázal vysokou interpretační kvalitu, v přesných nástupech, v souhře nástrojových skupin i jednotlivých hráčů zahrál symfonickou báseň dynamicky a přitom uměřeně, se zvukovou noblesou, kterou udržel po celé představení. Výtečné hudební nastudování stvrdil sbor, zní také z hledišť a mohutný závěrečný hymnus završil z prvního balkonu.

Inscenace se v principech vrátila k dávné spolupráci režiséra Jiřího Nekvasila se scénografem Danielem Dvořákem z dob Opery Furore, kdy do zatěžkaného stylu operních inscenací vnesli hravost, významové kontexty a nové čtení operních partitur. Ústředním prvkem scény je cesta, po níž míří poutníci od hradu Wartburg do dalekého Říma. Je křivolaká stejně jako osudy hříšníků, kteří po ní jdou vyprosit si papežskou milost. Pěvec Tannhäuser se k ní poprvé dostane po útěku od smyslné Venuše, které vášnivě propadl, poslední okamžiky rozchodu s ní umístili Nekvasil s Dvořákem do stíněného wagnerovského budoáru, ona na rudé pohovce v rudých smyslných šatech, on v podobě Wagnera, včetně jeho ikonického baretu. Zůstane jím až do konce opery. Ocitne se ve vzdušném prostoru stezky obklopené nakloněnými panely v samém rozpuku jara, postavu Pasáčka v Ostravě proměnili na okouzující Vesnu. Jen prostor hradu Wartburgu je stroze technicistní, šedivý, označený známým logem stejnojmenné automobilky NDR. V něm se Tannhäuser znovu setkává se zbožnou Alžbětou, tady prohrává spor o podobě lásky, odtud odchází jako hříšník na pouť do Říma. Vrací se z ní v podzimní plískanici, na stezku se snáší listí a stojí na ní odřená červená pohovka. Spor sice končí smrtí Alžběty, kterou spasila duši také umírajícího Tannhäusera, ale zůstal otevřený, protože Venuši i Alžbětu v inscenaci zpívá jedna pěvkyně. V každé ženě i v každém muži přece je přítomný onen spor, ostatně právě Wagnerův život je z tohoto pohledu příznačný. Na premiéře titulní postavu citlivě stvořil Gianluca Zampieri, Tannhäuser v jeho podání usilovně hledá sám sebe, hledá ne pravdu, ale způsob, jak alespoň přežít základní dilema opery. Svůj hlas Zampieri lomí mezi sebejisté pasáže a rozpačité prožívání vnitřního sebezpytování. Kde je pravda a jak žít? Jak nestrhnout do zkázy jiné? Postavy Venuše a Alžběty vnitřně odlišila i propojila zkušená Maida Hundeling, stejně jako Zampieri v Ostravě zpívá opakovaně a do konceptu inscenace zapadla dokonale. Chlapáckého Wolframa báječně zazpíval Jiří Hájek, pomohu si frází: zraje jako víno!

V Ostravě vznikla inscenace vycházející z dobrých inscenačních tradic, vystačí s běžným jevištním aparátem, ale znovu a v dnešním světě promýšlí symbolický příběh. A vyrovnává se s Wagnerovou hudbou, kterou u nás stále běžně nehrajeme, po čertech dobře.

Národní divadlo moravskoslezské, Ostrava – Richard Wagner: Tannhäuser (Tannhäuser und der Sängerkrieg auf Wartburg). Velká romantická opera o třech dějstvích z roku 1845, nastudována v německém jazykovém originálu s českými a anglickými titulky. Hudební nastudování a dirigent Marek Šedivý, režie Jiří Nekvasil, scéna Daniel Dvořák, kostýmy Marta Roszkopfová, sbormistr Jurij Galatenko, vedoucí Operního studia **NDM** Lenka Živocká, dramaturgie Juraj Bajús. Premiéra v Divadle A. Dvořáka 27. dubna 2023.

Foto: Tannhäuser (Gianluca Zampieri) se vrací na jarní cestu

FOTO MARTIN POPELÁŘ

Tannhäuser On The Road

Romantickou operu o pěvci Tannhäuserovi otevřel Richard Wagner při drážďanské premiéře v roce 1845 velkou předehrou, vlastně symfonickou básní předjímající svár mezi smyslností a duchovnem, mezi bohem a peklem, o němž je operní příběh Tannhäusera. V ostravské opeře sáhli po tzv. vídeňské verzi z roku 1875, ale předehru nechali původní a škrtili vstupní scénu, která z předehry přímo vycházela. Posílili tím zřetelné téma inscenace, a sice relativizování oněch dvou jen zdánlivě nekompromisních protipólů, ve skutečnosti se přece lidské žití vždycky ubíralo a ubírá mezi nebem a peklem, dobrem a zlem. Původní předehra je nádherná kontemplativní i dramatická hudba, v níž oba principy mají stejnou důležitost, žádný z nich nemá navrch, a právě jejich propojením vzniká fascinující poslechový zážitek. Zároveň hned zkrájí ostravský orchestr pečlivě a především k emocím vedený Marek Šedivým prokázal vysokou interpretační kvalitu, v přesných nástupech, v souhře nástrojových skupin i jednotlivých hráčů zahrál symfonickou báseň dynamicky a přitom uměřeně, se zvukovou noblesou, kterou udržel po celé představení. Výtečné hudební nastudování stvrdil sbor, zní také z hledišť

a mohutný závěrečný hymnus završil z prvního balkonu.

Inszenace se v principech vrátila k dávné spolupráci režiséra Jiřího Nekvasila se scenografem Danielem Dvořákem z dob Opery Furore, kdy do zatěžkaného stylu operních inscenací vnesli hravost, významové kontexty a nové čtení operních partitur. Ústředním prvkem scény je cesta, po níž míří poutníci od hradu Wartburg do dalekého Říma. Je křivolaká stejně jako osudy hříšníků, kteří po ní jdou vyprosit si papežskou milost. Pěvec Tannhäuser se k ní poprvé dostane po útěku od smyslné Venuše, které vášnivě propadl, poslední okamžiky rozchodu s ní umístili Nekvasil s Dvořákem do stíněného wagnerovského budoáru, ona na rudé pohovce v rudých smyslných šatech, on v podobě Wagnera, včetně jeho ikonického baretu. Zůstane jím až do konce opery. Ocitne se ve vzdušném prostoru stezky obklopené nakloněnými panely v samém rozpuku jara, postavu Pasáčka v Ostravě proměnili na okouzující Vesnu. Jen prostor hradu Wartburgu je stroze technicistní, šedivý, označený známým logem stejnojmenné automobilky NDR. V něm se Tannhäuser znovu setkává se zbožnou Alžbětou, tady prohrává spor o podobě

lásky, odtud odchází jako hříšník na pouť do Říma. Vrací se z ní v podzimní plískanici, na stezku se snáší listí a stojí na ní oděná červená pohovka. Spor sice končí smrtí Alžběty, kterou spasila duši také umírajícího Tannhäusera, ale zůstal otevřený, protože Venuši i Alžbětu v inscenaci zpívá jedna pěvkyně. V každé ženě i v každém muži přece je přítomný onen spor, ostatně právě Wagnerův život je z tohoto pohledu příznačný.

Na premiéře titulní postavu citlivě stvořil Gianluca Zampieri, Tannhäuser v jeho podání usilovně hledá sám sebe, hledá ne pravdu, ale způsob, jak alespoň přežít základní dilema opery. Svůj hlas Zampieri lomí mezi sebejistě pasáže a rozpačité prožívání vnitřního sebezpytování. Kde je pravda a jak žít? Jak nestrhnout do zkázy jiné? Postavy Venuše a Alžběty vnitřně odlišila i propojila zkušená Maida Hundeling, stejně jako Zampieri v Ostravě zpívá opakovaně a do konceptu inscenace zapadla dokonale. Chlapáckého Wolframa báječně zazpíval Jiří Hájek, pomohu si frází: zraje jako víno!

V Ostravě vznikla inscenace vycházející z dobrých inscenačních tradic, vystačí s běžným jevištním aparátem, ale znovu a v dnešním světě promyšlí

symbolický příběh. A vyrovnává se s Wagnerovou hudbou, kterou u nás stále běžně nehrajeme, po čertech dobře.

JOSEF HERMAN

Národní divadlo moravskoslezské, Ostrava – Richard Wagner: Tannhäuser (Tannhäuser und der Sängerkrieg auf Wartburg). Velká romantická opera o třech dějstvích z roku 1845, nastudována v německém jazykovém originálu

Tannhäuser (Gianluca Zampieri) se vrací na jarní cestu FOTO MARTIN POPELÁŘ

s českými a anglickými titulky. Hudební nastudování a dirigent Marek Šedivý, režie Jiří Nekvasil, scéna Daniel Dvořák, kostýmy Marta Roszkopfová, sbormistr Jurij Galatenko, vedoucí Operního studia NDM Lenka Živocká, dramaturgie Juraj Bajús. Premiéra v Divadle A. Dvořáka 27. dubna 2023.

« zpět na začátek